

ความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Public Consciousness in Library Usage of Phranakhon Rajabhat University Students

กิตติศักดิ์ คงพูน*, เสวียน เจนเข้ว่า*, พรพรรณ ยี่ไม่**

*สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

**ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

kittisak@pnru.ac.th

p1415017@yahoo.com

pornpan.hmah@pnru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จำแนกตามตัวแปรคณะที่ศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 368 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามที่ได้ทำการทดสอบหาค่าประสิทธิภาพของเครื่องมือ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถาม (IOC) อยู่ในระดับ 1 ทุกข้อ จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าสถิติเปรียบเทียบ (F-test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ($\bar{X}=3.54$) รองลงมา ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{X}=3.32$) และด้านวัสดุครุภัณฑ์ ($\bar{X}=3.10$)

2. เปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกตามตัวแปรคณะที่ศึกษา พบว่า นักศึกษาที่สังกัดคณะวิชาต่างกัน มีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาคณะวิชาต่างกันมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ความมีจิตสาธารณะ, การใช้ห้องสมุดของนักศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ABSTRACT

The purpose of this research, to study the level and comparison of public consciousness in library usage of Bachelor's Degree students, Phranakhon Rajabhat University, according to faculty. Samples groups used in this study are 368 undergraduate students form the first up to the forth year. The instrument used in this study was a questionnaire that was tested for the efficiency of the instrument. The questionnaire for the consistency index (IOC) was at level 1 for every item, and then experiment was used with 30 non-bachelor degree students from the sample group, the reliability was 0.90. Statistics used in data analysis are percentage, means, standard deviation and F-test.

The research found that

1. The overall public consciousness in library usage by students was at a moderate level ($\bar{X}$ =3.32). When considered in each aspect, it was found that the highest mean was information resources ($\bar{X}$ =3.54) next Building ($\bar{X}$ =3.32) and equipment ($\bar{X}$ =3.10)

2. Comparison of public consciousness in library usage of Phranakhon Rajabhat University by students. Classified by the faculty variables studied, it was found that students of different faculties were different. The public mind in using the library as a whole was significantly different at the .05 level, in line with the research hypothesis. When comparing the public consciousness in student use of libraries in each aspect, it was found that the students who studied in different faculties had different public minds in using the library in 3 aspects.

Keyword: Public awareness, Student library usage, Phranakhon Rajabhat University

บทนำ

จิตสาธารณะกับสังคมไทยในอดีตถือเป็นของคู่กันด้วยความเอื้ออาทรช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นวิถีการดำรงชีวิตประจำวันที่มีการแบ่งปันกันอย่างเต็มใจ เช่น การลงแขก ช่วยเหลือในการประกอบอาชีพ หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันโดยมีต้องมิกฎระเบียบมาบังคับช่วยเหลืทุกอย่างออกมาจากจิตใจสังคมไทยในอดีต จึงอยู่ด้วยกันเหมือนเครือญาติเกิดความสุข และแม้บางครั้งจะมีปัญหาที่ร่วมกันแก้ไขจนทุกอย่างลุล่วงไปได้ด้วยดี แต่เมื่อมาถึงยุคปัจจุบันที่ทุกอย่างมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีและวัฒนธรรมต่างชาติที่หลั่งไหลเข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของคนไทย จะเป็นด้วยเพราะเราไม่ได้มีการเตรียมบุคลากรของชาติให้มีความพร้อมรับกับสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นหรือไม่ก็ไม่รู้จึงทำให้เด็กและเยาวชนไม่น้อยขาดวิจรณ์ญาณในการเลือกบริโภคกับสิ่งที่มากับความเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดความคลั่งไคล้ในวัตถุนิยม และวัฒนธรรมอันไม่ใช่รากเหง้าที่แท้จริงของคนไทยไปส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งก็มุ่งอยู่กับด้านเศรษฐกิจเพื่อหวังสร้างความร่ำรวยให้เกิดขึ้นกับตนเองโดยไม่ได้คำนึงถึงว่าจะกระทบหรือทำให้ใครเดือดร้อนบ้าง (พัลลภมน สีนหงษ์ , 2558, น. 1) การพัฒนาประเทศภายใต้แนวคิดทุนนิยมไม่เพียงก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังส่งผล

ถึงค่านิยมของคนในสังคมที่เปลี่ยนไปโดยมีการให้ความสำคัญแก่ความสำเร็จทางวัตถุมากขึ้น การแข่งขันทางสังคม จึงพุ่งสูงขึ้นตามการขยายตัวของเศรษฐกิจทำให้ผู้คนเห็นใจกันน้อยลงและคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมน้อยลง เป็นลำดับ (บุษกร เขียวมัน, 2555, น. 3)

ภาวะดังกล่าวนำไปสู่การขาดหายของสิ่งที่เรียกว่า “จิตสาธารณะ” ซึ่งในภาษาไทยคำว่า “จิตสาธารณะ” เป็นศัพท์ใหม่ที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ผ่านมา นอกจากจะใช้คำว่าจิตสาธารณะแล้วยังมีคำอื่น ๆ ที่ใช้ในความหมายนี้เหมือนกัน เช่น สำนักสาธารณะ จิตสำนักสาธารณะ จิตอาสา จิตสำนักทางสังคม คำเหล่านี้มีที่มาจากคำภาษาอังกฤษว่า Public Consciousness, Public Mind (นเรศวรวิชาการ NU Academic, 2553) ซึ่งคำทั้งหมดมีความหมายในทิศทางเดียวกัน คือ การที่คนในสังคมมีความรู้สึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความเต็มใจที่จะทำประโยชน์เพื่อชุมชน ความเต็มใจที่จะแสดงบทบาทพลเมืองอย่างจริงจังและขยันขันแข็ง การเอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพของผู้อื่น เหมือนกับการเอาใจใส่ตนเอง หลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่เสียหายต่อสิ่งที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ซึ่งถือเป็นหน้าที่ ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมและการเคารพสิทธิในการใช้สิ่งของส่วนรวม (ฉันทนา จันทร์บรรจง, จิตราภรณ์ ไยศิลป์, และสุภาภรณ์ กิติรัชดานนท์, 2554, น. 76)

ปัญหาการขาดจิตสาธารณะดังกล่าวนี้ เสนอว่าเป็นเรื่องที่ต้องปลูกฝังกันตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งความมีจิตสำนึกต่อส่วนรวมเป็นลักษณะหนึ่งของจิตสาธารณะ และในปัจจุบันกำลังได้รับความสนใจอย่างยิ่งเพราะจิตสาธารณะเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาจิตใจให้เจริญตามทันเทคโนโลยี จิตสาธารณะ คือ การแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (ยุทธนา วรุณปิติกุล, 2542, น. 181-183) พร้อมทั้งจะเสียสละและอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีความปรารถนาที่จะช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคมด้วยความเต็มใจ โดยพิจารณาจากความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่แสดงถึงลักษณะดังกล่าว ไม่ว่าจะในด้านความรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติและทรัพยากรธรรมชาติ ด้านทำกิจกรรมเพื่อสังคม เข้าร่วมในเรื่องส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ด้านการรับรู้และตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและมีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมร่วมกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าจิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างยิ่งในการยกระดับจิตใจของมนุษย์ให้หันมามองถึงประโยชน์ส่วนรวมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งร่วมมือกันพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้มีความสงบสุขและความพยายามในการปลูกฝังจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นในสังคมไทย (เรียม นมรักษ์, 2552, น. 1)

การปลูกฝังความสำนึกให้กับบุคคลต่าง ๆ ให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมหรือสาธารณะจะเป็นการสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับบุคคลโดยทั่วไป โดยเฉพาะเด็กซึ่งเป็นวัยที่มีความไวต่อการปลูกฝังและส่งเสริมจริยธรรมเป็นอย่างยิ่ง โดยยกกรณีศึกษามาเป็นข้อสังเกตว่า ท่านจะอย่างไรเมื่อพาลูกเข้าห้องสมุดแล้วหยิบหนังสือในห้องสมุดมาอ่าน พอลูกอ่านเสร็จแล้วท่านจะบอกกับลูกอย่างไรระหว่าง “หนูอ่านหนังสือเสร็จแล้วต้องเก็บเข้าที่นะคะ คนอื่นจะได้หยิบไปอ่านต่อได้ ทั้งยังเป็นการช่วยเจ้าหน้าที่ด้วยเพราะนี่คือห้องสมุดต้องช่วยกันรักษาสมบัติส่วนรวม มีคนมาใช้บริการเยอะต้องช่วยกันดูแลนะคะ” หรือเลือกที่จะบอกกับลูกว่า “ไม่เป็นไรไม่ต้องเก็บหรอกนะ ปล่อยให้เป็นที่ของบรรณารักษ์เท่านั้น” และเยาวชนรวมทั้งประชาชนทั่วไป สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจากภายในกายของคน “จิตสาธารณะ” เป็นความสำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึกให้ผู้คนรู้จักการเสียสละ การร่วมแรงร่วมใจ ร่วมมือในการทำประโยชน์เพื่อสังคมและส่วนรวม อีกทั้งจะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและสังคม การช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิตอันจะเป็นหลักการในการดำเนินชีวิตเป็นการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขกับสังคมอย่างได้ผลเป็นเชิงประจักษ์ได้ (พัลลภมน สีนหงษ์, 2558, น. 1) การขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการที่บุคคลได้รับความรู้ ทักษะ คุณลักษณะที่เหมาะสมกับการพัฒนาตนเองและสังคม

ให้ก้าวหน้า โดยมีลักษณะพัฒนาการที่เด่นชัด คือ ครอบครัวย้ายไปสู่อะไรสักอย่างอื่น ๆ ซึ่งจุดศูนย์กลางสังคมของเด็กคือ โรงเรียน และเด็กจะเรียนรู้บทบาทในการเป็นสมาชิกของกลุ่มเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน สัมพันธภาพกับเพื่อนในกลุ่มจะสอนชีวิตกลุ่ม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และในขณะเดียวกันยังต้องก้าวให้ทันกับสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่เพราะเนื่องจากวิถีชีวิตสมัยใหม่เต็มไปด้วยการแข่งขัน (ภัทรวรรณ งามอาภา, 2554, น. 3)

ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เป็นแหล่งวิชาการที่สำคัญ รวมความรู้ทุกประเภทเพื่อช่วยให้นักศึกษารู้จักพัฒนาความรู้ความคิด รวมทั้งห้องสมุดยังเป็นศูนย์กลางในการบริการข่าวสารข้อมูลความรู้ต่าง ๆ แก่นักศึกษา อาจารย์ในมหาวิทยาลัย ตลอดจนบุคคลภายนอก และเป็นชุมทรัพย์ทางปัญญาของชาติ โดยเน้นสาขาวิชาการศึกษาและสาขาที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน และส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยของมหาวิทยาลัยโดยมีบริการต่าง ๆ มากมาย เพราะห้องสมุดเป็นหน่วยงานสนับสนุนช่วยอำนวยความสะดวกให้การศึกษาค้นคว้าวิจัยเกิดขึ้นในสถาบันการศึกษา ห้องสมุดจึงเป็นสาธารณสมบัติของมหาวิทยาลัยที่นักศึกษาสามารถเข้าใช้บริการได้อย่างเสรีและเท่าเทียมกัน นับตั้งแต่เริ่มการศึกษาจนกระทั่งจบการศึกษา พฤติกรรมการใช้บริการห้องสมุดจึงเป็นดัชนีชี้วัดที่ดีในการวัดระดับความมีจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครต่อการใช้สาธารณสมบัติ (บุษกร เขียวมัน, 2555, น. 4) พบว่า ปัญหาสำคัญการเข้าใช้บริการห้องสมุด คือ ผู้ใช้บริการไม่เก็บหนังสือที่ไม่ใช้หรืออ่านเสร็จแล้วให้เรียบร้อยทำให้ผู้ใช้บริการรายอื่นไม่สะดวกในการค้นคว้า และอีกปัญหาหนึ่ง คือ การส่งเสียงดังรบกวนผู้อื่นที่มาใช้บริการข้างเคียงบางราย (เฉลิมศักดิ์ ชูปวา, 2534, บทคัดย่อ) จนพบว่าเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความเครียดในการใช้บริการห้องสมุด ซึ่งสร้างความเดือดร้อนและเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ค้นคว้าของนักศึกษาอย่างยิ่ง (นิรมล ช่อม, 2544, บทคัดย่อ)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้อาจเป็นการปลูกฝังในเรื่องจิตสาธารณะที่แตกต่างกันในช่วงวัยที่ผ่านมา (บุษกร เขียวมัน, 2555, น. 4) ผู้วิจัยซึ่งเป็นนักศึกษาศาสาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จึงสนใจที่จะศึกษาถึงระดับความมีจิตสาธารณะดังกล่าวผ่านพฤติกรรมการใช้บริการห้องสมุดของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร เพราะนักศึกษาแต่ละคนผ่านการได้รับการศึกษา และการปลูกฝังในเรื่องจิตสาธารณะมาแล้วจะมีระดับความมีจิตสาธารณะในการใช้สาธารณสมบัติส่วนรวมมากน้อยเพียงใด

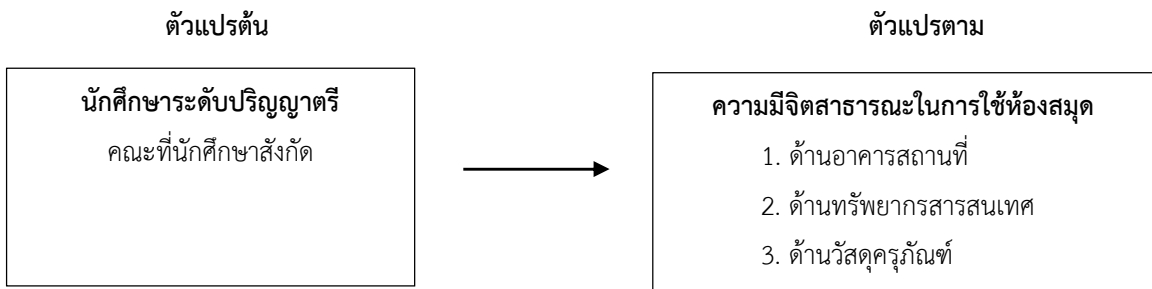
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จำแนกตามคณะที่ศึกษา

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน

สมมติฐานของการวิจัย: นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในคณะวิชาต่างกัมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดของงานวิจัย

ภาพกรอบแนวคิดตัวแปรต้นและตัวแปรตามที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 9,740 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จำนวน 368 คน ซึ่งได้มาโดยการใช้ตารางเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามคณะที่นักศึกษาสังกัด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี และคณะ โดยมีข้อคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบวัดความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดให้นักศึกษาตอบว่าได้ปฏิบัติระดับใดในแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์บันทึกลงในโปรแกรมคำนวณสำเร็จจนครบทุกฉบับ

3.2 ใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของนักศึกษา ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี และคณะ

3.3 ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในตอนที่ 2 โดยวิเคราะห์เป็นภาพรวม รายด้าน และรายข้อ ใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบอิงเกณฑ์ 5 ระดับตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538, น. 9)

3.4 ใช้การทดสอบค่าสถิติ F-test วิเคราะห์เปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดตามตัวแปรคณะ กรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะใช้การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของ LSD

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และการนำไปใช้ประโยชน์

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบพร้อมอธิบายใต้ตาราง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นเพศหญิง จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 54.1 และเป็นเพศชาย จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 45.9 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 31.1 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 17.4 ตามลำดับ ศึกษาในวิทยาลัยการฝึกหัดครู จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 20.1 คณะวิทยาการจัดการ จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 20.1 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 20.1 คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ภาพรวมรายด้าน

ตารางที่ 1 ความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยภาพรวมรายด้าน

ความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุด	ระดับความมีจิตสาธารณะ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านอาคารสถานที่	3.32	0.57	ระดับปานกลาง
2. ด้านทรัพยากรสารสนเทศ	3.54	0.51	ระดับสูง
3. ด้านวัสดุครุภัณฑ์	3.10	0.73	ระดับปานกลาง
รวม	3.32	0.54	ระดับปานกลาง

จากตาราง 1 พบว่า ความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =3.32, S.D.=0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ($\bar{X}$ =3.54, S.D.=0.51) รองลงมา ด้านอาคารสถานที่ ($\bar{X}$ =3.32, S.D.=0.57) และด้านวัสดุครุภัณฑ์ ($\bar{X}$ =3.10, S.D.=0.73)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครโดยรวม
รายด้าน จำแนกตามคณะที่ศึกษา

ความมีจิตสาธารณะ ในการใช้ห้องสมุด	คณะที่ศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	F	Sig
ด้านอาคารสถานที่	วิทยาลัยการฝึกหัดครู	3.35	0.55	4.76*	0.00
	คณะวิทยาการจัดการ	3.30	0.51		
	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	3.32	0.53		
	คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	3.52	0.70		
	คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3.12	0.49		
ด้านทรัพยากรสารสนเทศ	วิทยาลัยการฝึกหัดครู	3.58	0.45	5.66*	0.00
	คณะวิทยาการจัดการ	3.40	0.47		
	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	3.57	0.49		
	คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	3.73	0.61		
	คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3.40	0.46		
ด้านวัสดุครุภัณฑ์	วิทยาลัยการฝึกหัดครู	3.07	0.64	3.11*	0.02
	คณะวิทยาการจัดการ	3.11	0.75		
	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	3.13	0.71		
	คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม	3.31	0.86		
	คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	2.88	0.63		
	รวม	3.32	0.54	5.12*	0.00

จากตาราง 2 พบว่า นักศึกษาที่สังกัดคณะวิชาต่างกัน มีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยรวมแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษาที่ศึกษาคณะวิชาต่างกันมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

จากการวิจัย พบว่า ความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาโดยภาพรวมรายด้านทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาได้รับการปลูกฝังเสริมสร้างจิตสำนึกความมีจิตสาธารณะในการใช้ของส่วนรวมยังไม่มากพอ เนื่องจากนักศึกษาบางคนไม่เคยเข้าใช้บริการห้องสมุดจึงทำให้ไม่ทราบ ไม่เข้าใจกฎระเบียบของห้องสมุด ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษกร เขียวมัน (2555, น. 2) ที่

ศึกษาความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยเป็นการศึกษาจิตสาธารณะด้านการใช้ของส่วนรวมในห้องสมุด ถือเป็นหน้าที่ที่ปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการเข้าใช้ห้องสมุด และด้านการเคารพสิทธิเพื่อส่วนรวมในการเข้าใช้ห้องสมุด

สำหรับผลการวิจัยความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ถัดมา ด้านอาคารสถานที่ และด้านวัสดุครุภัณฑ์ ตามลำดับ ดังนี้

1.1 ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ระดับความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 1 เมื่อนักศึกษาใช้หนังสือที่ต้องการอ่านเสร็จแล้ว นักศึกษาจะนำหนังสือไปวางไว้ที่ชั้นพักหนังสือรองลงมา ข้อที่ 5 เมื่อนักศึกษายืมอุปกรณ์ของฝ่ายโสตทัศนวัสดุจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุด หลังเลิกใช้แล้วนักศึกษานำมาส่งคืนอย่างครบถ้วน และข้อที่ 3 นักศึกษารักษาหนังสือที่ยืมออกจากห้องสมุดโดยไม่ให้เกิดความชำรุดหรือเสียหาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดมีจำนวนน้อย นักศึกษามีจิตสำนึกในการใช้สาธารณสมบัติและมีความรับผิดชอบต่อการใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง

1.2 ด้านอาคารสถานที่ มีระดับความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 3 เมื่อนักศึกษาใช้ลิฟต์ในห้องสมุด หากมีนักศึกษาคนอื่นกำลังเดินมานักศึกษาจะกดลิฟต์เพื่อรอขึ้นพร้อมกัน รองลงมา ข้อที่ 5 นักศึกษาทิ้งขยะลงในถังขยะในห้องสมุดจัดเตรียมไว้ให้ และข้อที่ 4 เมื่อนักศึกษาเข้าใช้ลิฟต์ในห้องสมุด นักศึกษาจะเดินชิดด้านในเพื่อเปิดโอกาสให้คนข้างหลังเข้าใช้ได้โดยง่าย

1.3 ด้านวัสดุครุภัณฑ์ ระดับความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ระดับความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อที่ 1 เมื่อนักศึกษาเคลื่อนย้ายโต๊ะ เก้าอี้ ในห้องสมุด หลังเลิกใช้งานแล้วนักศึกษากลับเข้าที่ให้เหมือนเดิม รองลงมา ข้อที่ 9 นักศึกษาดูแลความสะอาดเรียบร้อยบริเวณโต๊ะอ่านหนังสือหลังเลิกใช้งาน และ ข้อที่ 3 เมื่อนักศึกษาใช้คอมพิวเตอร์ที่ให้บริการในห้องสมุดเสร็จแล้ว นักศึกษาตรวจสอบความเรียบร้อยของเครื่องคอมพิวเตอร์ให้อยู่ในสภาพเหมือนก่อนใช้งาน

2. เปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จำแนกตามคณะ

2.1 ผลจากการวิจัย พบว่า ความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกตามตัวแปรคณะที่ศึกษา จากการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ศึกษาคณะวิชาต่างกัน มีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปลูกฝังในเรื่องจิตสาธารณะที่ต่างกันตั้งแต่ในอดีต การจัดกิจกรรมภายในคณะต่างกัน บริบทความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อมต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาคณะวิชาต่างก็มีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดทั้ง 3 ด้าน แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลละออ แสงสุข (2553, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาจิตสำนึกสาธารณะในเยาวชนของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง และ อริยา คูหา และสุวิมล นราองอาจ (2554,

บทคัดย่อ) ที่ศึกษาจิตสาธารณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาชั้นปีต่างกัน มีจิตสาธารณะแตกต่างกัน โดยผลการศึกษาของ อริยา คูหา และสุวิมล นรอาจ ยังพบว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีจิตสาธารณะสูงกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาระดับการศึกษาปริญญาบัณฑิตและบัณฑิตศึกษา
2. ควรศึกษาความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนักศึกษาทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ
3. ในงานวิจัยครั้งนี้ควรศึกษาตัวแปรให้ครอบคลุมทุกด้าน

การนำไปใช้ประโยชน์

จากผลการวิจัยความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดทั้ง 3 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่ มีระดับความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น เพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะในเรื่องดังกล่าวให้สูงขึ้น ห้องสมุดควรประชาสัมพันธ์และชี้แจงเกี่ยวกับข้อปฏิบัติและมารยาทในการเข้าใช้ห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง
2. ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ระดับความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง ดังนั้น เพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะในเรื่องดังกล่าวให้สูงขึ้น ห้องสมุดควรขอความร่วมมือจากนักศึกษาเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศสารสนเทศในหอสมุด
3. ด้านวัสดุครุภัณฑ์ ระดับความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น เพื่อส่งเสริมความมีจิตสาธารณะในเรื่องดังกล่าวให้สูงขึ้น ห้องสมุดควรขอความร่วมมือจากนักศึกษาเกี่ยวกับการใช้ของส่วนรวมในห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง
4. ความมีจิตสาธารณะของนักศึกษา เช่น ปรับปรุงพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนบ้านหนองบัว จังหวัดกาญจนบุรี โรงเรียนวัดกุดตะเคียน จังหวัดนครนายก โรงเรียนพิบูลเงิน จังหวัดนนทบุรี นอกจากนี้ยังได้จัดระบบสารสนเทศทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดให้หน้าใช้งานมากกว่าเดิม ซ่อมคอมพิวเตอร์ที่ชำรุดให้กลับมาใช้งานได้ดังเดิม

รายการอ้างอิง

- ฉันทนา จันทร์บรรจง, จิตราภรณ์ ไยศิลป์, และสุภาภรณ์ กิติรัชตานนท์. (2554). ผลกระทบของนโยบายรัฐบาลต่อการปลูกฝังจิตสาธารณะและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับ. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 13(2), 73-91.
- เฉลิมศักดิ์ ชูปวา. (2534). *การศึกษาปัญหาและความต้องการในการใช้บริการห้องสมุด สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ* (รายงานผลการวิจัย). สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- นเรศวรวิชาการ NU Academic. (2553). *จิตสาธารณะ*. สืบค้น 20 กรกฎาคม 2562, จาก http://www.academic.nu.ac.th/content_view.php?n_id=44&img=&action=view.

- นวลละอ อแสงสุข. (2553). จิตสำนึกสาธารณะในเยาวชน: กรณีศึกษานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. *วารสารวิจัยรามคำแหง ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 13(2), 10-27.
- นิรมล ช่อม. (2544). รายงานการวิจัยความเครียดจากการใช้บริการในสำนักของหอสมุดกลาง ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุษกร เขียวมัน. (2555). ความมีจิตสาธารณะในการใช้ห้องสมุดของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัลลภมน สิ้นหน่ง. (2558). การสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ภัสวรรณ องอาจ. (2554). การขัดเกลาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะของนักศึกษาวิทยาลัยดุสิตธานี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ยุทธนา วรณปิติกุล. (2542). สำนักพลเมือง: ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาคม. กรุงเทพฯ: มูลนิธิ การเรียนรู้และพัฒนาประชาคม.
- เรียม นมรักษ์. (2552). การวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักศึกษาในองค์กรนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย: เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้. *ข่าวสารการวิจัยการศึกษา*, 18(3), 9.
- อริยา คูหา, และสุวิมล นรอาจ. (2554). จิตสาธารณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 3(2), 81-93.